

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 2.9.2014
COM(2014) 545 final

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

**Smernice za analizo ravnovesja med ribolovno zmogljivostjo in ribolovnimi možnostmi
v skladu s členom 22 Uredbe (EU) št. 1380/2013 Evropskega parlamenta in Sveta o
skupni ribiški politiki .**

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Smernice za analizo ravnovesja med ribolovno zmogljivostjo in ribolovnimi možnostmi v skladu s členom 22 Uredbe (EU) št. 1380/2013 Evropskega parlamenta in Sveta o skupni ribiški politiki¹.

1. UVOD

Flote, ki niso v ravnovesju z viri, ki jih te flote izkoriščajo, so bile pomembna gonilna sila pretiranega izkoriščanja virov v evropskih vodah v preteklosti. Nova skupna ribiška politika potrjuje potrebo po ukrepih za upravljanje ribolovne zmogljivosti: države članice morajo sprejeti ukrepe, s katerimi bodo ribolovne zmogljivosti svojih flot postopno prilagodile svojim ribolovnim možnostim. Analizo in oceno ravnovesja med flotami in viri, ki jih te flote izkoriščajo, izvede vsaka država članica v skladu z veljavnimi skupnimi smernicami, ki jih je pripravila Komisija². Te smernice je treba uporabiti tudi pri pripravi letnega poročila Komisije Evropskemu svetu in Parlamentu o ravnovesju med ribolovno zmogljivostjo flot držav članic in njihovimi ribolovnimi možnostmi³.

Skupne smernice, ki jih je pripravila Komisija, bodo pomembne tudi od leta 2014 naprej, saj bodo vzpostavile neposredno povezavo med poročilom posamezne države članice o flotah in ukrepi v zvezi s flotami v okviru novega Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo (v nadaljnjem besedilu: ESPR)⁴, ki bo še naprej zagotavljal javno podporo za trajno prenehanje dejavnosti ribiških flot v obdobju 2014–2020⁵. Vzpostavljena je bila posebna predhodna pogojenost, povezana s poročilom o flotah, ki bi lahko neposredno vplivala na doseganje posebnih ciljev novega ESPR⁶. V skladu s pravili ESPR je podpora za trajno ukinitve omejena in usmerjena v primere, v katerih ni učinkovitega ravnovesja med segmentom flote in ribolovnimi možnostmi, ki so na voljo temu segmentu⁷.

Nove smernice za poročilo o flotah iz tega dokumenta določajo skupni pristop za oceno vzpostavljanja ravnovesja med ribolovno zmogljivostjo in ribolovnimi možnostmi v daljšem obdobju. Upoštevati je treba razpoložljive ribolovne možnosti in vpliv, ki ga imajo flote na te možnosti. Zato se priporoča, da se za vsak segment flote oceni, v kolikšni meri se posamezna flota opira na prekomerno izkoriščane staleže ter koliko staležev, ki predstavljajo precejšen del ulova flote, je ogroženih zaradi maloštevilnosti in na koliko takšnih staležev flota znatno vpliva. Na podlagi tega bo mogoče oceniti neravnovesje med posameznim segmentom flote in staleži, na katere se te flote opirajo.

¹ Uredba (EU) št. 1380/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o skupni ribiški politiki in o spremembi uredb Sveta (ES) št. 1954/2003 in (ES) št. 1224/2009 ter razveljavitvi uredb Sveta (ES) št. 2371/2002 in (ES) št. 639/2004 ter Sklepa Sveta 2004/585/ES (UL L 354, 28.12.2013, str. 22).

² Člen 22(2) Uredbe (EU) št. 1380/2013.

³ Drugi pododstavek člena 22(4) Uredbe (EU) št. 1380/2013.

⁴ Uredba (EU) št. 508/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo in razveljavitvi uredb Sveta (ES) št. 2328/2003, (ES) št. 861/2006, (ES) št. 1198/2006 in (ES) št. 791/2007 in Uredbe (EU) št. 1255/2011 Evropskega parlamenta in Sveta, UL L 149, 20.5.2014, str. 1.

⁵ Javna podpora za trajno prekinitev v okviru ESPR je omejena tudi časovno (31. december 2017).

⁶ Priloga IV k Uredbi (EU) št. 508/2014.

⁷ Točka (b) člena 34(1) Uredbe (EU) št. 508/2014.

Predpostavke o neravnovesju je mogoče oblikovati tudi na podlagi drugih parametrov. Pokazatelj tega, da segment flote ni v ravnovesju z viri, so lahko na primer nedonosni ali neizkoriščeni segmenti flote. Če so številna plovila v segmentu ribiške flote vedno znova ali trajno privezana in neaktivna ali pa številna plovila ne lovijo toliko časa, kot bi lahko, je morda zadevni segment flote prevelik za razpoložljive vire, na katere se opirajo plovila, zlasti če gospodarsko ni učinkovit.

2. NAMEN IN NAČELA

Namen teh smernic je zagotoviti skupno metodologijo za oceno vzpostavljanja ravnovesja med zmogljivostjo flote in ribolovnimi možnostmi v daljšem obdobju na ravni segmenta flote.

Te smernice naj bi:

pri primerjavi različnih segmentov flote s standardnimi metodami zagotovile enake konkurenčne pogoje;

upoštevale najboljše možne znanstvene, gospodarske in tehnične prakse⁸ ter zagotovile skladnost s standardnimi biološkimi, gospodarskimi in socialnimi ocenami;

uporabile podatke iz okvira za zbiranje podatkov, da se olajšajo primerjave in prepreči podvajanje dela.

Ocena segmenta flote bi morala biti zbirna ocena, ki temelji na navedenih elementih. Standardna metodologija za pripravo skupne ocene vsakega segmenta flote je opisana v nadaljevanju.

3. MERJENJE PARAMETROV

Države članice so pozvane, da vsako leto izračunajo majhno število bioloških, gospodarskih in tehničnih parametrov, rezultate pa primerjajo s standardnimi vrednostmi. Da bi bila delovna obremenitev obvladljiva, analize pa standardizirane, je treba te parametre izračunati na podlagi podatkov, zbranih z okvirom za zbiranje podatkov⁹.

Biološki kazalniki so oblikovani tako, da izražajo, v kolikšni meri velikost posameznega segmenta flote ni v ravnovesju s staleži, ki ga ta flota izkorišča. Kjer je to mogoče in kjer so na voljo, bodo navedeni kazalniki opredelili, kje so neravnovesja.

Izračunati je treba tudi kratko- in dolgoročne kazalnike donosnosti ter kazalnike izkoriščenosti plovil. S temi kazalniki se pridobijo informacije o gospodarskem stanju in

⁸ Te smernice temeljijo na mnenju Znanstvenega, tehničnega in gospodarskega odbora za ribištvo (STEF); poročila delovnih skupin SGBRE 10-01 in EWG 11-10 ter poročilo s plenarnega zasedanja PLEN 10-03) in pripombah držav članic ter upoštevajo izkušnje iz leta 2013, o katerih je poročala delovna skupina EWG 13-28 odbora STEFC.

⁹ Glej Uredbo Sveta (ES) št. 199/2008 z dne 25. februarja 2008 o vzpostavitvi okvira Skupnosti za zbiranje, upravljanje in uporabo podatkov v sektorju ribištva in podpora znanstvenemu svetovanju v zvezi s skupno ribiško politiko, UL L 60, 5.3.2008, str.

stanju delovanja segmenta ribiške flote, ki so lahko pomembne pri analizi ravnovesja in tudi nadaljnjih operativnih odločitvah na ravni države članice.

4. OCENA RAVNOVESJA

Na podlagi kombinacije kazalnikov bodo podane ugotovitve o neravnovesju za vsak posamezni segment flote. Analize, ki združujejo različne vrste ribolova v eni državi članici, niso uporabne.

Na splošno velja, da so segmenti flote, ki se opirajo na zdrave staleže ter so kratko- in dolgoročno donosni, verjetno v ravnovesju.

Za segmente flote, ki niso v ravnovesju z ribolovnimi možnostmi, ki jih te flote izkoriščajo, se običajno šteje, da so v neravnovesju, čeprav gospodarski kazalniki kažejo kratko- in dolgoročno donosnost. Skupna ribiška politika navaja vzpostavljanje ravnovesja (in neravnovesja) *v daljšem obdobju*, zato je treba upoštevati več let, ne le eno samo.

Ker bioloških kazalnikov zaradi nepopolnih ocen številnih staležev ni bilo mogoče izračunati, bo morda treba izbrati ali razviti nadomestne kazalnike. V primerih, ko zaradi pomanjkanja vrednosti dejanske ribolovne umrljivosti (F) na ravni največjega trajnostnega donosa (F_{msy}) za več kot 60 % staležev, ki sestavljajo ulov, biološki kazalnik ni na voljo, kazalnika trajnostne stopnje ulova ni mogoče smiselno uporabiti za oceno ravnovesja ali neravnovesja v segmentu flote. Da bi države članice pomagale pri oceni neravnovesja, bi morale v takih primerih uporabiti razpoložljive informacije o oceni vsaj ene vrste, ki bi se jo zaradi maloštevilnosti ali doslednosti v preteklosti lahko štelo za kazalnike vpliva ribolova na izkoriščani ekosistem.

Donosnost segmentov flote, ki niso gospodarsko učinkoviti in lovijo zdrave staleže, je lahko nizka zaradi drugih dejavnikov (npr. nizka prodajna cena rib, visoki proizvodni stroški, izbira potrošnikov, majhno povpraševanje, višja cena goriva, velik uvoz ali posledice zaradi nadomeščanja), ki niso nujno povezani z neravnovesjem med zmogljivostjo in razpoložljivimi viri. Nacionalni organi bodo morali pozorno spremljati segmente flote v navedenih razmerah in preprečiti morebitne srednje- in dolgoročne negativne učinke na staleže.

Če jasni biološki in gospodarski kazalniki niso na voljo, kazalniki uporabe plovil pa svoje pragove presegajo, bi lahko to prav tako kazalo na prisotnost neravnovesja.

Da se bodo lahko podale ugotovitve s skupno osnovo, je treba analizo stanja opraviti glede na standardizirane parametre. Ustrezne vrednostni so navedene v oddelku 7. Kadar kazalniki kažejo na neravnovesje, država članica pa meni, da je zadevna flota kljub temu v ravnovesju z viri (ali obratno), bo treba Komisiji predložiti podporno analizo.

5. POSTOPNO IZVAJANJE

Splošni cilj bi moral biti, da države članice dosežejo stabilno in trajno ravnovesje med ribolovno zmogljivostjo svojih flot in ribolovnimi možnostmi v daljšem obdobju. Ribolovne možnosti sicer niso nujno vedno enake cilju največjega trajnostnega donosa, vendar je bil prvi biološki kazalnik oblikovan ob upoštevanju tega splošnega cilja.

Kjer poteka postopen prehod k cilju največjega trajnostnega donosa, lahko letne ribolovne možnosti med prehodom k cilju največjega trajnostnega donosa presežejo stanje, kakršno bi bilo ob takojšnji uveljavitvi cilja največjega trajnostnega donosa. V takih primerih je verjetno, da bodo biološki kazalniki presegli prage vrednosti, povezane z največjim trajnostnim donosom. Ne bi pa bilo primerno sklepati, da je segment flote pri prehodu k uskladitvi ribolovnih možnosti s ciljem največjega trajnostnega donosa, kot je določeno v skupni ribiški politiki, vedno v neravnovesju. Države članice bi morale takšne okoliščine pojasniti v svojih letnih poročilih.

6. AKCIJSKI NAČRT

Zadevna država članica za segmente flote, ki so očitno v neravnovesju, pripravi ter v poročilo o ravnovesju med ribolovno zmogljivostjo in ribolovnimi možnostmi vključi akcijski načrt, ki določa cilje prilagajanja in načine, kako doseči ravnovesje, pa tudi jasen časovni okvir za njegovo izvedbo. V načrtu bi morali biti naveden vzroki za neravnovesje in zlasti, ali je njihovo ozadje biološke, gospodarske ali tehnične narave, kot je izračunano v skladu z oddelkom 7.

7. KAZALNIKI

7.1 Biološki kazalniki

Za oceno, ali se plovila opirajo na čezmerni ribolov staležev oziroma ali povzročajo visoko biološko tveganje za izčrpan stalež, se uporabljata dva kazalnika. Opis kazalnikov in metode izračuna so navedeni v oddelku 10.

Kazalnik trajnostne stopnje ulova je merilo za obseg opiranja segmenta flote na čezmerni ribolov. Pri tem kazalniku se „čezmerni ribolov“ oceni z vrednostmi F_{msy} v daljšem obdobju, opiranje pa se izračuna z gospodarskega vidika. Če je raven F_{msy} opredeljena kot razpon, se preseganje zgornje meje razpona razlaga kot „čezmerni ribolov“.

Prag: če so vrednosti kazalnika višje od 1, pomeni, da se segment flote za svoj prihodek običajno opira na ribolovne možnosti, strukturno določene nad ravnmi, ki ustrezajo izkoriščanju na ravneh, ki ustrezajo največjemu trajnostnemu donosu. Če se vrednost ponovi tri zaporedna leta, bi to lahko kazalo na neravnovesje. Pri majhnih pelagičnih vrstah je treba upoštevati krajše časovno obdobje.

S kazalnikom ogroženih staležev se meri število staležev, na katere vplivajo dejavnosti segmenta flote in so biološko ranljivi, torej staležev z nizkimi ravnmi, ki se morda ne bodo mogli obnoviti in predstavljajo pomemben delež ulova segmenta flote ali pa je segment flote pomemben dejavnik pri skupnih učinkih, ki ga ima ribolov na stalež. Če

segment flote vpliva na najmanj en stalež z visokim biološkim tveganjem, to kaže na morebitne neuravnovešene zmogljivosti.

Prag: če segment flote odvzame več kot 10 % ulova iz ogroženega staleža, se to lahko obravnava kot pokazatelj neravnovesja.

7.2 Gospodarski kazalniki

Za oceno, ali so segmenti flote dolgoročno gospodarsko trajnostni (omogočajo naložbe kapitala) in ali lahko kratkoročno krijejo svoje stroške, se uporabljata dva kazalnika. Tehnična osnova za izračun teh kazalnikov je navedena v oddelku 11.

Prvi kazalnik (donosnost naložbe) primerja dolgoročno donosnost segmenta ribiške flote z drugimi razpoložljivimi naložbami. Če je ta vrednost nižja od dolgoročnih obrestnih mer z majhnim tveganjem, ki so na voljo drugod, to pomeni, da je bil segment flote morda prekapitaliziran.

Prag: če je donosnost naložbe¹⁰ nižja od nič in od najboljših dolgoročnih obrestnih mer brez tveganja, ki so na voljo, to kaže na dolgoročno gospodarsko neučinkovitost, ki bi lahko pomenila prisotnost neravnovesja.

Drugi kazalnik je količnik med tekočim prihodkom in pragom dobička. S tem se izmeri gospodarska zmožnost segmenta flote, da lovi vsakodnevno: ali prihodek krije plačilo posadke, stroške goriva in tekoče stroške obratovanja plovila? Če prihodek tega ne krije, je morda prisotno neravnovesje.

Prag: če je količnik med tekočim prihodkom in pragom dobička nižji od ena, to kaže na dolgoročno gospodarsko neučinkovitost, ki bi lahko pomenila prisotnost neravnovesja.

7.3 Kazalniki uporabe plovil

Ti kazalniki opisujejo, koliko so ladje v segmentu flote izkoriščene. Izračun teh kazalnikov je opisan v oddelku 12.

Prvi kazalnik opisuje delež plovil, ki sploh niso aktivna (tj. ki čez leto niso lovila).

Drugi kazalnik se nanaša na povprečne ravni aktivnosti plovil, ki so lovila vsaj enkrat v letu, pri čemer se upoštevajo sezonskost ribolova in druge omejitve. V običajnih pogojih se lahko pričakuje, da je v segmentu flote neaktivnih 10 % plovil ali manj, in sicer zaradi velikih popravil, prenov ali prilagoditev oziroma zaradi prodaje in prenosa.

Prag: če je vedno znova neaktivnih več kot 20 % segmenta flote ali pa je povprečna stopnja aktivnosti plovil v segmentu flote nižja od 70 % potencialne učinkovite dejavnosti primerljivih plovil, bi lahko to kazalo na tehnično neučinkovitost, ki bi lahko razkrila

¹⁰ V skladu z izkušnjami vrednost osnovnih sredstev pogosto ni na voljo ali ni zanesljiva. V takih primerih lahko donosnost naložbe (ali donosnost opredmetenih osnovnih sredstev) zamenja neto dobiček.

obstoj neravnovesja, razen če ga je mogoče pojasniti kako drugače, na primer z nepričakovanimi vremenskimi razmerami, razmerami, ki jih povzroči človek, ali nujnimi ukrepi, predvidenimi v skupni ribiški politiki.

8. DELOVNA METODA IN UPORABA PODATKOV

Da bi se preprečilo podvajanje dela ter ohranila skladnost z drugimi gospodarskimi in biološkimi podatki, je treba ocene, določene v tem oddelku, izračunati na podlagi podatkov, zbranih in strukturiranih z veljavnim okvirom za zbiranje podatkov. Čim bolj si je treba prizadevati za popolnost podatkov iz okvira za zbiranje podatkov v skladu z obveznostmi držav članic v okviru skupne ribiške politike.

Kazalnike je treba oceniti ločeno po segmentu flote, saj se lahko različni segmenti flote posamezne države članice po značilnostih zelo razlikujejo.

Ker se biološki in gospodarski parametri s časom spremenijo, se priporoča, da države članice pri proučevanju ravnovesja in izračunih upoštevajo obdobje vsaj treh let.

Mogoče je, da bo doslednost sporna še naprej, zlasti pri gospodarskih podatkih in kazalnikih. Če je gospodarska učinkovitost segmentov flote spremenljiva, se od držav članic pričakuje, da bodo to preverile in navedle, ali so na prihodek oziroma stroške vplivali nenadni, kratkoročni pretresi.

9. DODATNE INFORMACIJE, KI JIH JE TREBA VKLJUČITI V LETNA POROČILA O RIBIŠKIH FLOTAH

Nacionalna poročila o ribiških flotah bi morala vsebovati tudi naslednje informacije:

- (a) opis segmentov ribiške flote v zvezi z ribolovom: razvoj v prejšnjem letu, vključno z ribolovom, ki ga zajemajo večletni načrti upravljanja ali obnove;
- (b) vpliv shem zmanjšanja ribolovnega napora, sprejetih v skladu z večletnimi načrti upravljanja ali obnove ali, kjer je primerno, v okviru nacionalnih programov;
- (c) informacije o skladnosti s sistemom vstopov/izstopov;
- (d) zbirno poročilo o pomanjkljivostih in prednostih sistema za upravljanje flote skupaj z načrtom za izboljšanje in informacijami o splošni ravni skladnosti z instrumenti politike flote;
- (e) kakršne koli informacije o spremembah upravnih postopkov, povezanih z upravljanjem flote.

Pri teh točkah se lahko navedejo sklici na druge dokumente, če so ti dokumenti objavljeni;

- (f) za segmente flote, ki so očitno v neravnovesju, je treba vključiti akcijski načrt, ki določa cilje prilagajanja in načine, kako doseči ravnovesje, pa tudi jasn časovni okvir za izvedbo načrta.

10. KAZALNIKI BIOLOŠKE TRAJNOSTI

10.1 Kazalnik trajnostne stopnje ulova

Ta kazalnik izraža obseg odvisnosti segmenta flote od čezmernega ribolova. Pri tem kazalniku „čezmerni ribolov“ pomeni, da ribolov staleža presega vrednost F_{msy} , raven ribolovne umrljivosti na ravni največjega trajnostnega donosa.

Zahteve glede podatkov so: popolna biološka ocena staležev, ki se lovijo, tj. kjer je ugotovljena trenutna ribolovna umrljivost; ocene vrednosti F_{msy} , ali njenih veljavnih približkov (F_{max} ali $F_{0.1}$) in vrednost vsakega ulova.

Če segment flote lovi samo en stalež, se kazalnik izračuna kot:

$$\frac{F}{F_{msy}}$$

kjer je F najnovejša vrednost ribolovne umrljivosti na podlagi znanstvenih ocen (npr. mnenja sveta ICES ali odbora STEFC). Ta parameter je zelo podoben prejšnjemu kazalniku F/F_t , razlika je samo ta, da se vrednost F_{msy} uporablja za standardni cilj v vsej skupni ribiški politiki.

Kazalnik je sedaj razširjen ter zajema dejavnosti flote v primeru različnih vrst ribolova (med letom) in mešanega ribolova. Kadar ulov segmenta flote sestavljajo številne vrste (n), je kazalnik povprečje navedenega kazalnika za vsak stalež (i), ponderiran z vrednostjo iztovarjanja V_i navedenega staleža (¹¹). Kazalnik je torej:

$$\frac{\sum_{i=1}^n V_i \frac{F_i}{F_{msy_i}}}{\sum_{i=1}^n \sum V_i}$$

Ta kazalnik se obnaša enako, ne glede na to, ali ulov segmenta flote sestavljajo različni staleži v okviru istih ribolovnih dejavnosti ali pa do tega pride pri več zaporednih različnih usmerjenih ribolovih v istem ribolovnem letu.

Ker je za izračun tega kazalnika potrebnih nekaj priprav in izračunov na podlagi podatkovne zbirke, bo Komisija zagotovila, da bodo te vrednosti, pripravljene na podlagi podatkov iz okvira za zbiranje podatkov ter ocen sveta ICES in odbora STEFC, predložene državam članicam.

Izračun kazalnika je odvisen od razpoložljivosti količinskih znanstvenih mnenj za zadevne staleže¹².

¹¹ Če vrednosti niso na voljo, se lahko uporabi jo prostornine, vendar morajo države članice navesti, ali je vrednost vrst visoka ali nizka.

¹² Kadar več kot 60 % ulova sestavljajo staleži, za katere vrednosti F in F_{msy} niso na voljo, kazalnik prav tako ne bo na voljo.

Na splošno se ne priporoča izračun bioloških kazalnikov na podlagi ulova na enoto napora (cpue; catch per unit effort) ali biomasnih indeksov, saj ti kazalniki pogosto ne podajo dovolj informacij.

10.2 Kazalnik ogroženih staležev

Kazalnik ogroženih staležev iz oddelka 7.1 ne opredeljuje primerov, v katerih se izkoriščajo staleži z visokim biološkim tveganjem.

Od držav članic se zahteva, da kot dodatni kazalnik za opredelitev takšnih primerov preštejejo število staležev, ki se trenutno ocenjujejo kot staleži z visokim biološkim tveganjem in jih zadevna flota izkorišča. V tem okviru „izkoriščanje“ pomeni, da več kot 10 % ulova flote sestavljajo zelo ogroženi staleži ali da flota odvzame več kot 10 % ulova staleža.

Pri tem izračunu stalež z visokim biološkim tveganjem pomeni stalež:

- ki ima po ocenah nižjo biomaso od biološke ravni mejne referenčne točke za biomaso (B_{lim}); ali
- za katerega velja mnenje o zaprtju ribolova, prepovedi usmerjenega ribolova, zmanjšanju ribolova na najnižjo možno raven ali podobno mnenje mednarodnega svetovalnega organa, tudi če je mnenje podano na podlagi omejenih podatkov; ali
- za katerega velja uredba o ribolovnih možnostih, ki določa, da je treba ribe v morje izpustiti nepoškodovane ali da so izkrcaja prepovedana; ali
- ki je na rdečem seznamu Mednarodne zveze za ohranjanje narave in naravnih virov (IUCN) ali na seznamu Konvencije o mednarodni trgovini z ogroženimi prosto živečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami (CITES).

To je mogoče za vsak segment flote, ki ulovi n staležev rib, izraziti kot:

$$\sum_{i=1}^{i=n} (1 \text{ if } (C_i > 0.1 C_t) \text{ or } (C_i > 0.1 T_i); \text{ otherwise } 0)$$

kjer je:

C_i = ulov, C_t = skupni ulov vseh staležev, ki jih odvzame segment flote, T_i = skupni ulov staleža i , ki ga odvzamejo vsi segmenti, za n staležev, ki sodijo v katero od kategorij iz točk a) do c).

11. GOSPODARSKI KAZALNIKI

Gospodarski kazalniki lahko kratko- in dolgoročno prikažejo obseg gospodarske pod- ali prekapitalizacije v floti.

Izračunati je treba dva kazalnika: donosnost naložbe v primerjavi z donosnostjo, ki bi bila mogoča, če bi se vrednost osnovnih sredstev vložila drugam (dolgoročna sposobnost preživetja), ter količnik med tekočim prihodkom in pragom dobička (kratkoročna sposobnost preživetja).

Zaradi primerjave je treba pri obeh kazalnikih uporabiti obrestno mero vsake posamezne države članice za dolgoročno naložbo z majhnim tveganjem. Komisija predlaga uporabo usklajenih dolgoročnih obrestnih mer za konvergenčno oceno, ki jih izračuna Evropska centralna banka, in so na voljo na spletni strani <http://www.ecb.int/stats/money/long/html/index.en.html>.

Da bi se upoštevala velika spremenljivost obrestnih mer v zadnjih nekaj letih v državah članicah, Komisija predlaga, da se uporabi povprečna vrednost obrestnih mer v zadnjih 5 letih. Zato se bo za oceno ravnovesja za leto 2013 uporabila obrestna mera, ki ustreza obdobju 2008–2012.

Komisija je leta 2013 od odbora STECF zahtevala, da te parametre na podlagi informacij iz okvira za zbiranje podatkov predloži državam članicam.

Pri drugih kazalnikih je treba te parametre izračunati na podlagi segmenta flote.

11.1 Donosnost naložbe in druga najboljša možnost

Donosnost naložbe pri floti je neto dobiček (dobiček po amortizaciji osnovnih sredstev) flote, deljen s skupno vrednostjo osnovnih sredstev flote. Komercialna vrednost morebitnega lastništva ribolovnih pravic ni vključena. Vsi podatki za izračun donosnosti naložbe bi morali biti na voljo v okviru za zbiranje podatkov. Podatki o neposrednem prihodku na podlagi subvencij se pri izračunu ne upoštevajo. So pa države članice pozvane, da predložijo preglednico, iz katere so razvidne subvencije, ki so bile posameznemu segmentu flote dodeljene od leta 2008.

Predlagana metoda izračuna je naslednja:

$$\text{donosnost naložbe} = \text{neto dobiček} / \text{vrednost osnovnih sredstev}$$

kjer je:

$$\text{neto dobiček} = (\text{prihodek iz iztovarjanja ulova} + \text{drugi prihodek}) - (\text{stroški posadke} + \text{neplačano delo} + \text{stroški energije} + \text{stroški popravil in vzdrževanja} + \text{drugi spremenljivi stroški} + \text{nespremenljivi stroški} + \text{amortizacija})$$

in kjer je:

$$\text{vrednost osnovnih sredstev} = \text{vrednost zamenjave plovila} + \text{ocenjena vrednost ribolovnih pravic}$$

V najboljšem primeru bi bila vrednost osnovnih sredstev sestavljena iz opredmetenih osnovnih sredstev (plovilo, oprema, elektronika itd.) in neopredmetenih sredstev (ocenjena vrednost ribolovnih pravic, kot so kvota, dovoljenje itd.). Države članice so pozvane, naj pri izračunu vrednosti osnovnih sredstev flote uporabijo metodo nepretrganega popisovanja (Perpetual Inventory Method; PIM) in upoštevajo nedavno mnenje delovne skupine PGECON¹³ o dobrih praksah za izračun neodpisanih nadomestitvenih vrednosti flote.

Če podatki o neopredmetenih sredstvih niso na voljo, je treba namesto tega izračunati donosnost opredmetenih osnovnih sredstev (ROFTA), pri čemer je treba uporabiti enako metodo izračuna brez ocenjene vrednosti ribolovnih pravic.

Izračunana donosnost naložbe (ali donosnost opredmetenih osnovnih sredstev) predstavlja donosnost kapitala, vloženega v sektor ribištva, na enoto (v odstotkih).

Donosnost naložbe (ali donosnost opredmetenih osnovnih sredstev) se nato primerja z obrestno mero za dolgoročno naložbo z majhnim tveganjem, izračunano z navedeno metodo. Obrestna mera predstavlja donosnost tega istega vloženega kapitala, če bi se vložil v drugo najboljšo možnost (običajno so to dolgoročne vladne obveznice).

¹³ Skupina za načrtovanje za ekonomiste (PGECON), 16.–19. april 2012, Salerno (Italija).

Tako dobljena formula za kazalnik bi bila *donosnost naložbe – dolgoročna obrestna mera z majhnim tveganjem*.

Če vrednosti osnovnih sredstev niso na voljo, manjkajo za nekaj let ali iz kakršnih koli razlogov niso zanesljivi, bi lahko država članica pri navedeni primerjavi uporabila neto dobiček v odstotkih. Država članica bi morala v vsakem primeru navesti, kateri kazalnik je uporabila za katero obdobje in kateri segment flote.

11.2 Uporaba in razlaga

Rezultat vrednosti donosnosti naložbe, ki so pozitivne in višje od dolgoročne obrestne mere z majhnim tveganjem, bi bila pozitivna vrednost kazalnika, kar bi kazalo na to, da se ustvarjajo izredni dobički, to pa je znak gospodarske podkapitalizacije. Vrednosti donosnosti naložbe, ki so pozitivne in manjše od dolgoročne obrestne mere z majhnim tveganjem, bi prinesle negativne vrednosti kazalnika, kar bi kazalo na to, da bi bile dolgoročno ugodnejše naložbe drugam, kar pomeni, da je flota verjetno prekapitalizirana in zato gospodarsko neučinkovita. Negativna donosnost naložbe lahko sama po sebi kaže na gospodarsko prekapitalizacijo.

Primer izračuna (ob predpostavljeni dolgoročni obrestni meri z majhnim tveganjem v višini 5 %).

Vrednosti za koledarsko leto (v tisoč EUR)	Segment flote 1	Segment flote 2	Segment flote 3
Prihodek iz iztovarjanja ulova + drugi prihodek	1 500	700	1 000
Stroški posadke + neplačani stroški dela + stroški goriva + stroški popravil in vzdrževanja + drugi spremenljivi stroški + nespremenljivi stroški	800	481	850
Kapitalski stroški (amortizacija + plačilo obresti)	400	200	200
Neto dobiček	300	39	–50
Vrednost osnovnih sredstev flote (vrednost zamenjave plovila + ocenjena vrednost ribolovnih pravic)	2 000	1 500	1 500
Donosnost naložbe = neto dobiček / vrednost osnovnih	15 %	2,6 %	–2,5 %

sredstev			
Donosnost naložbe – dolgoročna obrestna mera brez tveganja	+10 %	–2,4 %	–7,5 %

11.3 Količnik med tekočim prihodkom in pragom dobička

Prag dobička je dobiček, potreben za kritje stalnih in spremenljivih stroškov, pri čemer ni niti izgub niti dobička. Tekoči prihodek je celotni poslovni prihodek segmenta flote, ki ga sestavlja prihodek iz iztovarjanja ulova in prihodek, ki ne izhaja iz ribolova. Vsi podatki za ta izračun, razen oportunitetnih stroškov, bi morali biti na voljo v okviru nacionalnih programov držav članic za okvir za zbiranje podatkov. Podatki o neposrednem prihodku na podlagi subvencij se pri izračunu ne upoštevajo. Poleg tega je treba pri izračunu upoštevati prihodke in izdatke, povezane z najemom ribolovnih pravic, če so na voljo. Navesti je treba, da so ti podatki vključeni.

Formula za izračun praga dobička je naslednja:

$$\text{prag dobička} = (\text{stalni stroški}) / (1 - [\text{spremenljivi stroški} / \text{tekoči prihodek}])$$

kjer so:

$$\text{spremenljivi stroški} =$$

$$\text{stroški posadke} + \text{neplačano delo} + \text{stroški energije} + \text{stroški popravil in vzdrževanja} + \text{drugi spremenljivi stroški}$$

in kjer so:

$$\text{stalni stroški} = \text{nespremenljivi stroški} + \text{amortizacija}$$

$$\text{Tekoči prihodek} = \text{prihodek iz iztovarjanja ulova} + \text{drugi prihodek}$$

Količnik se izračuna tako, da se tekoči prihodek deli s pragom dobička, tj.

$$\text{količnik} = \text{tekoči prihodek} / \text{prag dobička}$$

Navedeni izračun količnika zagotavlja kratkoročni pregled finančne vzdržnosti. Če podatki to omogočajo, bi lahko države članice podale tudi analizo dolgoročne gospodarske sposobnosti preživetja s količnikom med tekočim prihodkom in pragom dobička. Pri tem bi bilo treba stalnim stroškom prišteti oportunitetne stroške:

$$\text{Stalni stroški} = \text{nespremenljivi stroški} + \text{amortizacija} + \text{oportunitetni stroški kapitala}$$

$$\text{Oportunitetni stroški kapitala} = \text{vrednost osnovnih sredstev} * \text{dolgoročna obrestna mera z majhnim tveganjem.}$$

Države članice bodo morale navesti, kateri koncept količnika med tekočim prihodkom in pragom dobička uporabljajo.

11.4 Uporaba in razlaga

Količnik tekočega prihodka in praga dobička flote kaže, kako je tekoči prihodek flote blizu prihodku, ki je potreben, da flota kratkoročno doseže prag dobička. Če je količnik večji od 1, se ustvari dovolj prihodka za kritje spremenljivih, stalnih in kapitalskih stroškov, kar kaže na to, da je segment donosen in morda podkapitaliziran. Če je količnik manjši od 1, se ne ustvari dovolj prihodka za kritje spremenljivih, stalnih in kapitalskih stroškov, kar kaže na to, da segment ni donosen in je morda prekapitaliziran. Če je rezultat količnika med tekočim prihodkom in pragom dobička negativen, to pomeni, da že spremenljivi stroški presegajo tekoče prihodke, kar kaže na to, da se bodo z vedno večjim ustvarjenim dobičkom povečevale tudi izgube.

Če se pri izračunu ne upoštevajo amortizacija in oportunitetni stroški parametrov kapitala, količnik kaže le, koliko prihodka je kratkoročno potrebnega za kritje operativnih stroškov, ne da bi se pri tem upoštevali izredni dobički. Z vključitvijo teh konceptov bo iz izračuna razviden dolgoročni pregled pričakovanj glede sposobnosti preživetja flote v prihodnosti, se pa bodo v določeni meri prekrivali z uporabo donosnosti naložbe (ali donosnosti opredmetenih osnovnih sredstev) kot dolgoročnega kazalnika.

Primer izračuna: Količnik med tekočim prihodkom in pragom dobička

	Vrednosti za koledarsko leto (v tisoč EUR) Uporaba skupnih vrednosti za segment	Segment flote 1	Segment flote 2
1	Tekoči prihodek = prihodek iz iztovarjanja ulova + drugi prihodek	113 000	115 000
2	Stalni stroški = nespremenljivi stroški + amortizacija + oportunitetni stroški kapitala	24 000	28 000
3	Spremenljivi stroški = stroški posadke + neplačani stroški dela + stroški energije + stroški popravil in vzdrževanja + drugi spremenljivi stroški	90 000	85 000
4	Prag dobička = $2 / (1 - [3 / 1])$	117 913	107 333
5	Tekoči prihodek / prag dobička = $1 / 4$	0,96	1,07

12. KAZALNIKI UPORABE PLOVIL

12.1 Kazalnik neaktivne flote

Neaktivna plovila so neizkoriščena zmogljivost, kot takšna pa zmanjšujejo skupno tehnično učinkovitosti in stopnjo izkoriščenosti zmogljivosti celotne flote. Kazalnik se ne izračuna na podlagi segmentov plovil, saj informacije o orodju in usmerjenem ribolovu niso na voljo, ampak na podlagi segmenta dolžinskih razredov plovil iz okvira za zbiranje podatkov. Predložiti je treba preglednico, ki prikazuje delež neaktivnih plovil celotne flote glede na število plovil, bruto tonažo in kilovate.

12.2 Kazalnik izkoriščenosti plovil

Kazalnik izkoriščenosti plovil je za vsak segment flote povprečje razmerja med dejanskim vloženim naporom in največjim naporom, ki bi ga lahko flota vložila. Kazalnik temelji na podatkih, ki naj bi bili zanesljivi, in zagotavlja hitro izračunano oceno izkoriščenosti flote v prevladujočih okoliščinah za ribolovno dejavnost. Obstajata dve različici tega kazalnika, ki temeljita na ugotovljenih ali teoretičnih ravneh največje aktivnosti. Države članice se morajo odločiti, kateri je ustrežnejši, in le o tem kazalniku poročati Komisiji.

Kazalnik, ki temelji na ugotovljeni največji aktivnosti, se izračuna kot:

razmerje med povprečnim naporom na plovilo v segmentu flote in ugotovljenim največjim naporom, ki ga je plovilo v segmentu v referenčnem letu dejansko vložilo (v kW na dan ali bruto tonaži na dan).

Kazalnik se lahko izračuna tudi v številu ribolovnih dni kot:

razmerje med povprečnim številom dni, ki ga je posamezno plovilo preživel na morju, in največjim številom dni na morju, ugotovljenim za segment flote.

Druga različica tehničnega kazalnika se lahko uporabi v primerih, kjer bi lahko bilo ugotovljeno največje število dni na morju v segmentu flote za vsako referenčno leto omejeno z zunanjimi dejavniki. Razlogi, ki vplivajo na največje ugotovljeno število dni na morju za nekatera leta, bi lahko bili gospodarske (npr. kriza zaradi goriva), okoljske (npr. izredno vreme) in socialne narave (npr. ribolov samo v delovnih dneh), zato ta številka ne izraža nujno dejanske tehnične zmogljivosti flote.

Države članice lahko v takih primerih izračunajo tudi razmerje, ki temelji na teoretičnem največjem številu dni na morju. Pri tem izračunu se „ugotovljen največji napor, ki ga je plovilo v segmentu dejansko vložilo“ iz prejšnjega izračuna zamenja s teoretičnim največjim številom dni na morju, ko bi bil ribolov mogoč, če ni bilo zunanjih omejitev (npr. če se ni uporabila ureditev ribolovnega napora). Če podatkov ne bi bilo na voljo, bi se štelo, da je ta vrednost 220 dni, v nasprotnem primeru pa bi jo bilo treba oceniti glede na naravne, tehnične in socialne pogoje. To vrednost bi morala določiti vsaka država članica s pomočjo strokovne presoje in razpoložljivih informacij.

Da bi se pokazalo, ali so razmerja v daljšem obdobju stabilna, je treba izbrani kazalnik predložiti in oceniti za obdobje več let.

Izračun se lahko izvede v kW na dan ali bruto tonaži na dan, kakor je za floto ustrezno; npr. v kW za vlečno orodje, saj plovila z večjimi motorji običajno ulovijo več od plovil z manjšimi motorji, in v bruto tonaži na dan za pasivna orodja.

12.3 Uporaba in razlaga

Podatki (dnevi na morju po plovilu, bruto tonaža in kW) so na voljo na ravni držav članic na podlagi zbiranja podatkov v skladu z zahtevami iz uredbe o zbiranju podatkov in

okvira za zbiranje podatkov. Največje število dni na morju je dodatni izračun, ki zaenkrat še ni vključen v osnovni okvir za zbiranje podatkov, se bo pa letno objavil poziv za predložitev podatkov v zvezi s tem parametrom.

Pri izračunu tega kazalnika je treba upoštevati vsa aktivna plovila v floti. Aktivno plovilo je plovilo, ki je v referenčnem letu pridobilo dovoljenje za ribolov in je v referenčnem letu zabeležilo vsaj en dan na morju. Neaktivno plovilo je plovilo, ki v referenčnem letu ni nujno pridobilo dovoljenja za ribolov, a v referenčnem letu ni zabeležilo nobenega dneva na morju in iztovarjanja.

Ti kazalniki kažejo, za koliko bi bilo mogoče zmanjšati zmogljivost flote, ne da bi pri tem zmanjšali skupni rezultat flote (iztovarjanja). Ta tehnični kazalnik je zato mogoče šteti za osnovni kazalnik za vsak segment flote.

Razlika med izračunano vrednostjo in vrednostjo 1 kaže tehnično neizkoriščenost plovil. Pri „sistemu semaforjev“ bo kazalnik z vrednostjo, višjo od 0,9 (tj. povprečna aktivnost je večja od 90 % največje aktivnosti), ugotovljen le v segmentih flote, kjer je raven aktivnosti večinoma homogena, v praksi pa bi to pomenilo zeleno luč. Za vrednosti (odvisno od homogenosti flote), ki so nižje od 0,7, se lahko šteje, da kažejo na znatno neizkoriščenost, kar bi lahko pomenilo presežno tehnično zmogljivost (rdeča luč).

Če se namesto ugotovljenega največjega števila dni uporabi teoretično največje število dni, se lahko med izračunanimi vrednostmi tehničnega kazalnika pojavijo precejšnje razlike, zato je treba pojasniti posledice.

Primer izračuna: Razmerje med dejanskim vloženim naporom na plovilo in največjim naporom (ugotovljenim in teoretičnim) za skupino treh plovil.

Plovilo	Zmogljivost ¹⁾	Vloženi napor ²⁾		Največji napor (na podlagi ugotovljenega največjega napora) ³⁾		Teoretični največji napor ⁴⁾		Tehnični kazalnik (ugotovljen) ⁵⁾	Tehnični kazalnik (teoretični) ⁶⁾
	kW	št. dni	kW na dan	št. dni	kW na dan	št. dni	kW na dan		
Povilo 1	100	80	8 000	150	15 000	220	22 000	0,53	0,36
Povilo 2	200	110	22 000	150	30 000	220	44 000	0,73	0,50
Povilo 3	400	150	60 000	150	60 000	220	88 000	1,00	0,68
			Skupaj 90 000		Skupaj 105 000		Skupaj 154 000	Povprečno 0,86	Povprečno 0,58

1) Zmogljivost se navede v kW za vse segmente; kjer je mogoče, in zlasti za segmente pasivnega orodja, se priporoča, da se uporabi tudi bruto tonaža.

2) V tem stolpcu so navedeni podatki o aktivnosti in naporu posameznega plovila.

- 3) V tem stolpcu so navedeni podatki o največji **ugotovljeni** izkoriščenosti (150 dni) za vsako plovilo v floti.
- 4) V tem stolpcu so navedeni podatki o največji **teoretični** izkoriščenosti (220 dni) za vsako plovilo v floti.
- 5) V tem stolpcu so navedene izračunane vrednosti tehničnega kazalnika na podlagi stopnje ugotovljene največje izkoriščenosti (kW na dan v stolpcu 2, deljeno s kW na dan v stolpcu 3, nato se izračuna povprečje za segment).
- 6) V tem stolpcu so navedene izračunane vrednosti tehničnega kazalnika na podlagi stopnje teoretične največje izkoriščenosti (kW na dan v stolpcu 2, deljeno s kW na dan v stolpcu 4, nato se izračuna povprečje za segment).

Vsaka država članica se odloči, katerega od tehničnih kazalnikov bo predložila, kot je opisano v oddelku 7.3. Izbiro je treba pojasniti.